

پیش بینی اقتصاد سال ۱۳۹۹

و ضرورت سرمایه گذاری بنگاه های تجاری ایران بر صادرات

پیش فرض های بحث

- پیش بینی یک احتمال و در نتیجه یک امکان است.
- پیش بینی ها برون افکنی روانشناختی شخص پیش بینی کننده بر اساس شواهد موجود است.
- پیش بینی محصول دنیای شهودی و فکری هر فرد است. میزان تکیه پیش بینی به جهان و دیدگاه های هر فرد و ضریب برون فکنی آن به آگاهی فرد از انگاره هایش دارد.
- مهم تر اینکه این فرد چقدر آگاه است که انگاره هایی دارد که روی پیش بینی هایش دارد، اثر می گذارد.
- قضاوت در مورد پیش بینی ها بر عهده شماست.

شرایط سیاسی اثرگذار بر اقتصاد ایران

- بسیار خوشبینانه: توافق با آمریکا و رفع تحریم ها
- خوشبینانه: کاهش تحریم های نفتی و امکان صدور یک میلیون بشکه نفت در روز
- حفظ وضع موجود: وجود ولی کمرنگ شدن تحریم ها، کاهش تنش های منطقه ای
- بدبینانه: استمرار وضع موجود و ایجاد تنشهای منطقه ای غیرمستقیم با آمریکا و اسرائیل
- بسیار بدبینانه: ایجاد تنش های نظامی گمراه و مستقیم با آمریکا و اسرائیل

شواهد موجود سیاسی و اقتصادی چیست؟

- بودجه دولت نسبت به سالهای گذشته در وضعیت نامناسبی است و کسر بودجه بسیار بالا خواهد بود.
- سرمایه اجتماعی به شدت نزول کرده و اعتماد مردم به حاکمیت از دست رفته است.
- حجم سرمایه گذاری مولد در کشور به شدت پایین آمده است.
- یارانه های بسیار گسترده در اقتصاد ایران توزیع می گردد (برآورد شده که سالانه ۹۰۰ هزار میلیارد تومان یارانه پنهان، ۴۲ هزار میلیارد تومان یارانه نقدی، و ... پرداخت می شود)
- کسری شدید صندوقهای بازنشستگی و تامین عمده این زیان از محل بودجه دولت
- تصمیم گروه ویژه اقدام مالی (FATF (Financial Action Task Force
- افزایش بی وقفه حجم پول در گردش در کشور بواسطه سوده های بانکی
- بالا بودن نرخ تورم در سال ۱۳۹۹
- کاهش نرخ رشد اقتصادی و احتمال پایین نرخ رشد اقتصادی در سال ۹۹

کدام سناریو محتمل است؟

- ❑ مردم آمریکا لیبرال و گریزان از سیاست خارجی هستند. مهمترین پارامترهای مردم آمریکا برای انتخاب شان به مالیات، نرخ اشتغال، قوانین حمل اسلحه، آزادی دینی، امنیت ملی و بهبود سطح رفاهی خودشان بستگی دارد. طبق گزارش موسسه گالوپ، خوشبینی و رضایت مردم آمریکا از وضعیت اقتصادی شان به بالاترین میزان در ۴۵ سال گذشته رسیده است. ۷۴٪ مردم آمریکا نیز معتقدند که سال آینده وضع اقتصادی شان بهتر هم می شود. با توجه به این مساله، می توان قطع به یقین ترامپ را مجددا برنده انتخابات ریاست جمهوری آمریکا دانست.
- ❑ اقتصاد دولت آمریکا در شرایطی نیست که وارد جنگ مستقیم با ایران بشود. از طرفی با توجه به رویکرد نظام جمهوری اسلامی ایران، نه مذاکره و نه جنگی با آمریکا در سیاست کلی نظام است.
- ❑ اولویت سیاسی و اقتصادی آمریکا از منطقه خاورمیانه به شرق آسیا معطوف شده است و نفوذ آن در کشورهای جنوب شرق آسیا و بحث جنگ تعرفه ای با چین شاهد این مدعا است.
- ❑ جهان به سمت رکود اقتصادی نسبی پیش می رود و لذا همه کشورها از تنش های نظامی پرهیز می کنند.

کدام سناریو محتمل است؟

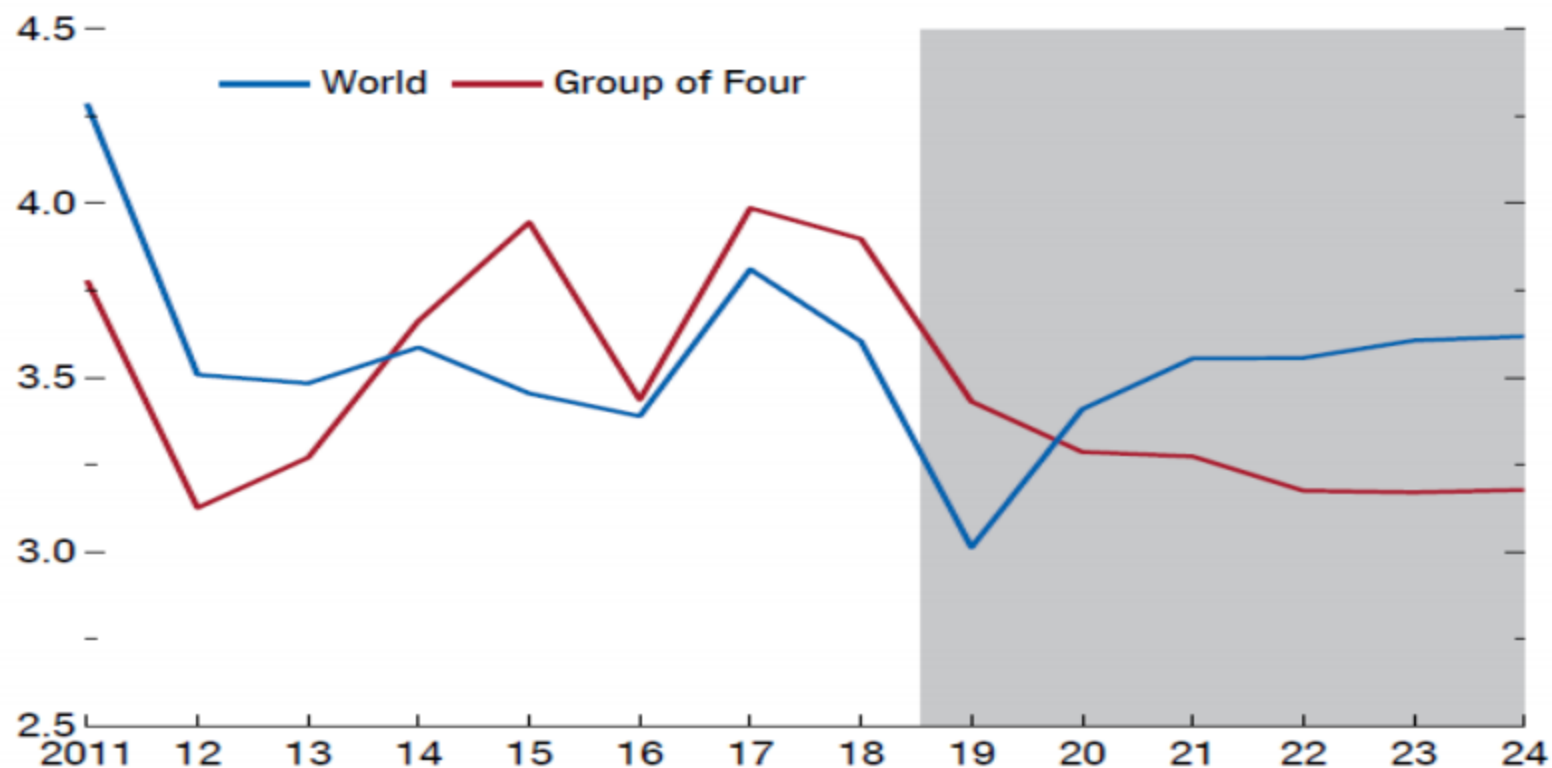
- ❑ جنگ تعرفه ای بین چین و آمریکا در حال حصول به یک نقطه توافق است.
- ❑ بروز ویروس کرونا، رشد اقتصادی چین و به تبع آن دنیا را به رکورد برد و چین آماده پذیرش شرایط آمریکا است.
- ❑ انگلستان در پی خروج از اتحادیه اروپا (برگزیت) بیش از پیش به بازارهای آمریکا چشم دوخته و هماهنگ با آمریکا در سیاست خارجی پیش خواهد رفت.
- ❑ اصلی ترین موتور محرکه اقتصاد اتحادیه اروپا یعنی آلمان، اعلام کرد در سال ۲۰۱۹ رشد اقتصادی صفر را تجربه کرده است. بنابراین اتحادیه اروپا نیز رویکرد مشابه انگلستان را در پیش خواهد گرفت.
- ❑ ژاپن نیز به عنوان قطب صنعتی شرق، نرخ رشد اقتصادی مثبتی ندارد.
- ❑ حجم تجارت جهانی رو به کاهش است و کشورها تلاش جهت بومی سازی یا پیمان های منطقه ای دارند.

سناریوهای محتمل

□ حفظ وضع موجود: وجود ولی کمرنگ شدن تحریم ها، کاهش تنش های منطقه ای

□ بدبینانه: استمرار وضع موجود و ایجاد تنشهای منطقه ای غیرمستقیم با آمریکا و اسرائیل

پیش بینی نرخ رشد اقتصادی جهان

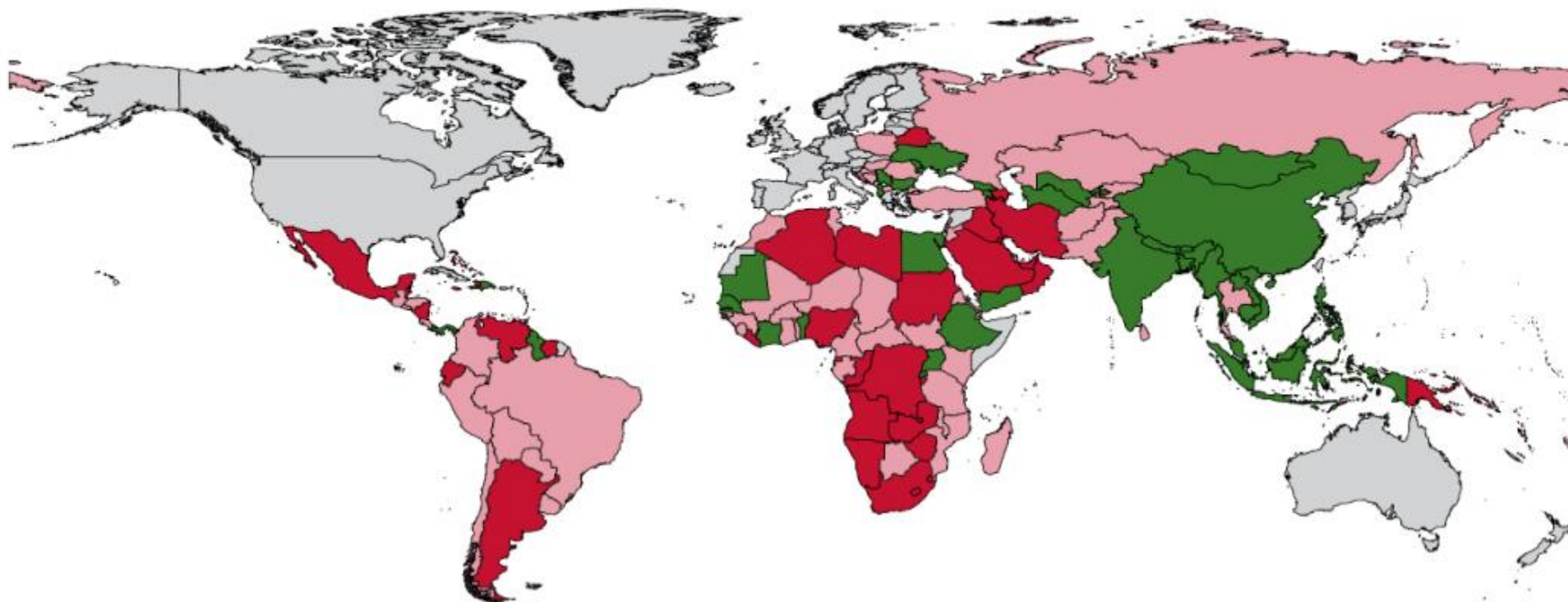

Source: IMF staff estimates.

Note: Group of Four = China, euro area, Japan, United States.

توزیع نرخ رشد اقتصادی جهان (منبع: IMF)

- Lower than the AE aggregate (1.3 percent a year)
- Higher than or equal to the AE aggregate and lower than the EMDE aggregate (3.3 percent a year)
- Higher than or equal to the EMDE aggregate

سناریو رکود و تاثیر آن بر اقتصاد ایران

- ❑ فدرال رزرو آمریکا در ده ماه گذشته بیش از شصت بار نرخ بهره را کاهش داده است.
- ❑ شاخص PMI یکی از شاخص های معتبر در سطح جهان است. این شاخص در بسیاری از کشورها به زیر ۵۰ کاهش یافته است. کاهش شاخص به زیر عدد ۵۰ نشان دهنده رکود اقتصادی و کاهش تولیدات است.
- ❑ از مهمترین علائم رکود اقتصادی در جهان کاهش نرخ بازدهی اوراق قرضه آمریکا است. وقتی نرخ بازده اوراق قرضه کوتاه مدت افزایش و در مقابل نرخ بازدهی اوراق قرضه در بلند مدت کاهش می یابد اصطلاحاً گفته می شود که منحنی بازده اوراق قرضه معکوس شده است. این یکی از علائم بسیار مهم در رکود اقتصادی جهانی است.
- ❑ کشورهای زیادی در سال ۲۰۲۰ وارد رکود خواهند شد و یا نظیر چین نرخ رشد اقتصادی آنها کاهش جدی می یابد. بیشترین اثر رکود در اقتصادها، رکود صنعت ساختمان و به تبع آن ترکیدن حساب املاک و مستغلات در شهرهای بزرگ است؛ مثل مونیخ، تورنتو، هنگ کنگ، آمستردام و ...
- ❑ ایجاد رکود در اقتصاد تاثیر مستقیم منفی روی بازارهای مالی دارد.

سناریو رکود و قیمت ارز و طلا

- آمریکا کماکان قدرتمندترین کشور صنعتی جهان است. بنابراین می توان پیش بینی کرد که اگر قرار باشد جهان در رکود فرو رود این رکود از آمریکا شروع نخواهد شد. اگر این شرایط تحقق پذیرد نرخ برابری دلار آمریکا نسبت به ارزهای دیگر رو به تقویت خواهد بود. در نتیجه نمیتوان امید چندانی به افزایش یورو و ارزهای دیگر در مقابل دلار آمریکا داشت.
- ارز کشورهای نفت پایه و کالا پایه ممکن است با شدت بیشتری رو به کاهش باشند.
- پوند انگلستان، دلار کانادا، دلار نیوزلند و استرالیا توانایی حفظ قدرت خود در برابر دلار آمریکا را ندارند.
- با افزایش شاخص دلار (DXY)، روند قیمت جهانی نفت و طلا کاهش خواهد بود. هر چند تابعیت قیمت نفت از شاخص دلار نسبت به طلا کمتر است.

اثر اقتصاد جهانی بر اقتصاد ایران

- کاهش نرخ رشد اقتصادی در اثر کاهش حجم دریافتی های ارزی
- فشار بیشتر بر منابع ارزی و احتمال افزایش کنترل بر بازار ارز
- کاهش شدید در درآمدهای ارزی-ریالی دولت و ایجاد کسر بودجه
- فشار بر هزینه های جاری و کاهش هزینه های عمرانی به میزانی قابل توجه
- افزایش بیش از بیست و پنج درصد حجم نقدینگی و احتمال دخالت بیشتر بانک مرکزی در بازار پول
- فشار بر افزایش قیمت ها و بالا رفتن شاخص تورم
- بروز ایستایی اقتصادی و کاهش نرخ رشد اقتصادی علیرغم پیش بینی نرخ رشد اقتصادی مثبت

پیش بینی شرایط عمومی اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۰

- وجود تورم همراه با رکود و نرخ رشد اقتصادی (نرخ رشد تولید ناخالص داخلی) نزدیک به صفر
- نرخ رشد اقتصادی توان افزایش قابل توجه ندارد. منفی شدن حجم سرمایه ها در کشور به طور بنیادی نرخ رشد را در سطح پایین نگه میدارد. امید به افزایش صادرات نفت و کالاهای غیرنفتی هم نیست.
- نرخ تورم کاهشی اولیه و افزایشی در شش ماه اول سال و حفظ تورم دو رقمی بالای بیست درصد
- بالا بودن کسری بودجه و افزایش قابل توجه نقدینگی. (پیش بینی می شود در سال ۲۰۲۰ رشد نقدینگی از میانگین چهل ساله کشور بیشتر باشد.
- در سال آینده فشار بر بازار ارز بالا خواهد بود. فشار بر بازار ارز باعث رشد شرکتهای پتروشیمی، مخصوصا شرکتهای صادرات محور خواهد شد.
- صنایع جایگزین واردات وضعیت بسیار خوبی در سال ۲۰۲۰ و حتی سالهای بعد خواهند داشت. با توجه به پیش بینی بسته تر شدن اقتصاد ایران مطلوبیت کالاهای تولیدی در این صنایع زیاد خواهد بود. این صنایع به زودی وارد بازار رقابت داخلی خواهند شد، ولی آنهایی که کار را زودتر شروع می کنند از حاشیه سود بهتری برخوردار خواهند شد.

پیش بینی شرایط عمومی اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۰

□ با توجه به نوع درگیری ایران با بیرون، گسترش صنایع نظامی و شرکتهای تامین کننده آنها شاهد رشد نسبی خواهند بود.

□ صنعت خودرو نیز به دلیل برخورداری از ممنوعیت واردات خودرو در شرایطی بهتر از سال گذشته قرار خواهد گرفت. از میان خودروهای مختلف آنهایی تولید بیشتر خواهند داشت که با طبقات گسترده تر درآمدی منطبق شوند. پیش بینی می شود که کماکان تولید خودروهای ارزان قیمت در دستور کار خودروسازان باشد.

□ بخشهای نوین خدماتی مثل خدمات تحت وب، خدمات حمل و نقل، خدمات بهداشتی و خدمات مشابه شاهد رشد نسبی خواهند بود. در عین حال خدمات دولتی و وابسته به دولت، خدمات رستوران و هتل داری، خدمات خرده فروشی و خدمات سیاحتی به علت محدودیت منابع دولتی و یا محدودیت تقاضا وضعیت مطلوبی نخواهند داشت. گروه دوم ضرورتا باید به صادرات توجه بیشتری کنند تا از ورشکستگی نجات یابند.

□ بخش ساختمان دارای نرخ رشد ارزش افزوده منفی خواهد بود. در نتیجه صنایع وابسته به ساختمان سازی دارای رشد بسیار محدود و یا منفی خواهند بود. نمونه های این صنایع صنعت فولاد، صنعت کاشی و سرامیک و صنعت سیمان است که ضرورتا برای توسعه صادرات باید برنامه ریزی جدی کنند.

پیش بینی نرخ رشد نقدینگی ایران در سال ۲۰۲۰

- نسبت سپرده های دیداری به سپرده های مدت دار در سال پیش رو افزایش می یابد.
- کسر بودجه دولت بیش از هر سالی حجم پول را در سال پیش رو افزایش می دهد. دولت در سال پیش رو مجبور است که کسری خود را از صندوق توسعه ملی، بودجه عمرانی و استقراض از بانک مرکزی تامین کند.
- حجم نقدینگی در پایان سال جاری به ۲۲۷۵ هزار میلیارد تومان و در سال آتی احتمالا به ۲۸۵۰ هزار میلیارد تومان افزایش می یابد. یعنی هر ساعت ۴۶ میلیارد تومان به حجم نقدینگی کشور اضافه می شود و لذا افزایش پایه پولی در سال آینده اجتناب ناپذیر است. احتمال افزایش نقدینگی تا سی درصد وجود دارد. همچنین احتمال افزایش قیمت مواد اولیه اساسی بسیار بالاست.
- سیستم بانکی با انقباض بیشتری در سال آینده عمل می کند و فعالین بازار در فشار نقدینگی بیشتری خواهند بود و از این رو مدیریت نقدینگی کماکان مساله اصلی شرکتها خواهد بود.
- عملیات بازار باز بانک مرکزی در سال آینده شروع خواهد شد ولی اثرگذاری آن، احتمالا به دلیل کم عمق بودن بازار بدهی، محدود خواهد بود. هر چند بانک مرکزی در جهت کنترل جریان پولی کشور مصمم است.

پیش بینی وضع صنعت ساختمان ایران در سال ۲۰۲۰

- ❑ کمبود نقدینگی موثر عاملی اثر گذار بر تقاضای مسکن است و با افزایش عرضه نسبت به تقاضا مواجه خواهیم بود.
- ❑ اگر دلار در سال ۹۹ بیش از ۱۵ هزار تومان نشود و اگر نرخ تورم هم زیر ۳۰ درصد باشد، افزایش قیمت مسکن محتمل نیست و در بهترین حالت قیمت‌های واقعی می تواند ثابت بماند. البته چنین مفروضاتی به واقعیت نزدیک نیست.
- ❑ افزایش قیمت مصالح ساختمانی حاشیه سود سازنده و دارنده مسکن را کاهش می دهد. از میان املاک، واحدهای تجاری و مال ها دارای بدترین وضعیت خواهند شد. تقاضا برای این املاک به شدت پایین می آید.
- ❑ با توجه به رکود معاملات احتمال افزایش اجاره ها محتمل خواهد بود.
- ❑ بهترین فعالیت سود ساز در رابطه با بخش ساختمان خدمات وابسته به ساختمان است که اگر به صورت مدرن انجام شود تبدیل به استارت آپهای قوی خواهد شد.

پیش بینی وضع صنعت خودرو در سال ۲۰۲۰

❑ مشکل اساسی خودروسازان که بر ساختار مالی آنها برمی گردد همواره برقرار خواهد بود.

❑ حاشیه سود صنعت خودروسازان داخلی بالا می رود ولی سال بدی برای خودروسازان متکی به واردات خواهد بود.

❑ مثل گذشته مشکلات شرکت های خودرو ساز به شرکتهای تامین کننده سرریز می شود. استراتژی شرکتهای تامین کننده دفع و یا انطباق با این سرریز باید باشد. شکل انطباق با سیاستهای قیمت گذاری و شرایط تحویل امکان پذیر است.

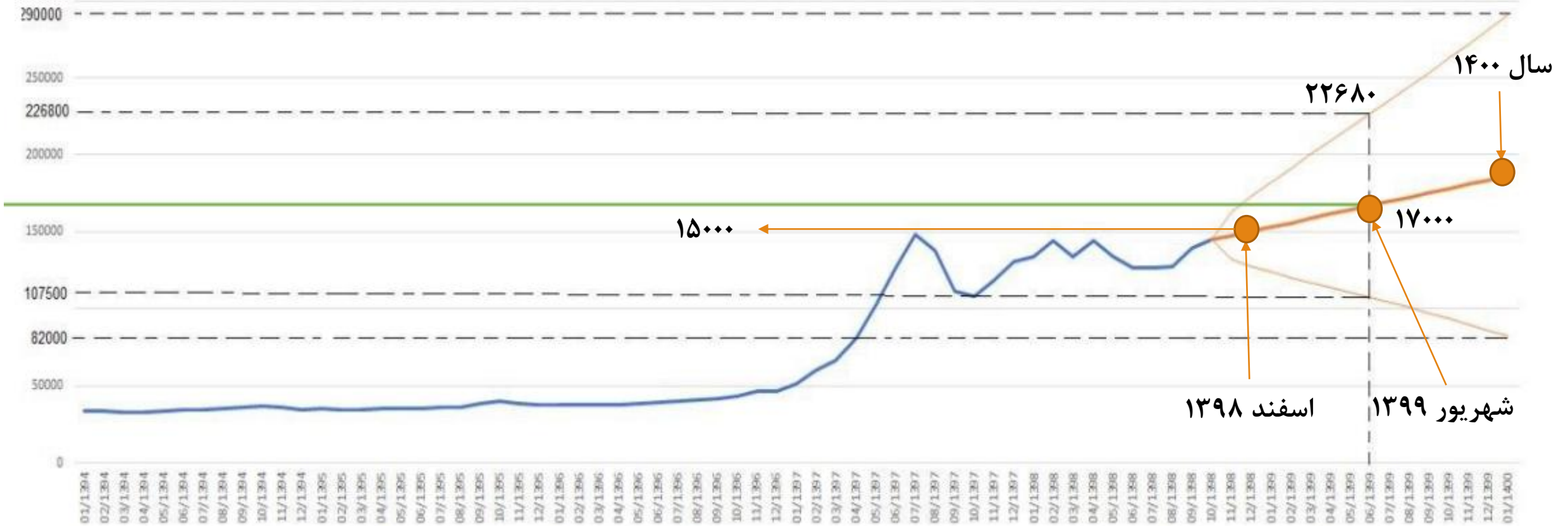
پیش بینی وضع ارز در سال ۲۰۲۰

- ❑ ناکافی بودن درآمدهای ارزی در سال آینده. احتمال اینکه حجم صادرات غیرنفتی کمتر از چهل میلیارد دلار شود زیاد است. واردات هم به همین نسبت کاهش می یابد.
- ❑ احتمال کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی به خاطر کاهش نرخ رشد جهانی وجود دارد (البته نه زیاد). ضمناً پیش بینی می شود که قیمت دلار بالا بماند و این خود مانعی برای افزایش قیمت نفت خواهد بود. گذشته از اینها حجم صادرات نفت در مقایسه با نیاز کشور به ارز بسیار کوچک است.
- ❑ فشار بر بازار ارز بالا خواهد بود و بنابراین قیمت تمایل به افزایش خواهد داشت. در این شرایط صادر کنندگان کالاهای غیرنفتی به راحتی ارز خود را وارد کشور نمی کنند. این اقدام می تواند فشار بر بازار ارز را بیشتر کند.
- ❑ کاهش نرخ دلار در سال آینده تنها با توافق با آمریکا پایین می آید. حد آخر این کاهش را با احتمال مذاکره اساسی در حد ۸۲۰۰ تومان و با مذاکره محدود ۱۰۷۵۰ تومان محاسبه شده است. مبالغ داده شده کف قیمتی است که ممکن است شکل بگیرد، ولی پایداری این قیمت ها در بلند مدت با تردید همراه است. با توجه به اینکه شواهدی مبنی بر مذاکره سازنده مشاهده نمی شود، این گزینه محتمل نخواهد بود.

پیش بینی وضع ارز در سال ۲۰۲۰

- در صورتی که جریانات سیاسی بر خلاف مذاکره عمل کنند، قیمت دلار به احتمال ۹۵٪ تا محدوده ۲۲۶۰۰ تومان افزایش را تجربه خواهد کرد و اگر تنش های نظامی هم به وجود بیاید با همین احتمال سقف افزایش دلار ۲۹۰۰۰ تومان خواهد بود. البته این گزینه با توجه به وضعیت اقتصادی کشور و آمریکا محتمل نیست.
- در شرایط فعلی استقرار قیمت دلار در کانال ۱۵ تا ۱۸ هزار تومان محتمل است. این سناریو محتمل ترین سناریو برای قیمت دلار در سال آینده است.
- به دلیل فشار بر بازار ارز، همواره داشتن ارز و درآمدهای ارزی از اولویت بالایی برای کسب و کارها برخوردار است. ارتباط داشتن با فضای بین المللی می تواند درآمد زایی خوبی داشته باشد. ماندن در ایران و کار کردن در فضای بین المللی بهترین گزینه برای سال آینده و پنج سال بعدی خواهد بود. به همین دلیل شرکتها باید حتما اهداف صادراتی در نظر بگیرند.
- با توجه به رکود بازار داخلی و عدم توانایی دولت برای تخصیص بودجه های عمرانی کافی، به نظر می رسد که فعالیت های موفق در پنج سال آینده آنهایی هستند که به ارز دسترسی دارند، و یا به نوعی وابستگی خود را به ارز کاهش می دهند.

برآورد قیمت دلار در سال ۲۰۲۰

تبعیت بازارها در ایران در سال ۲۰۲۰

بازار پس رو

بازار پیش رو

افزایش قیمت مسکن

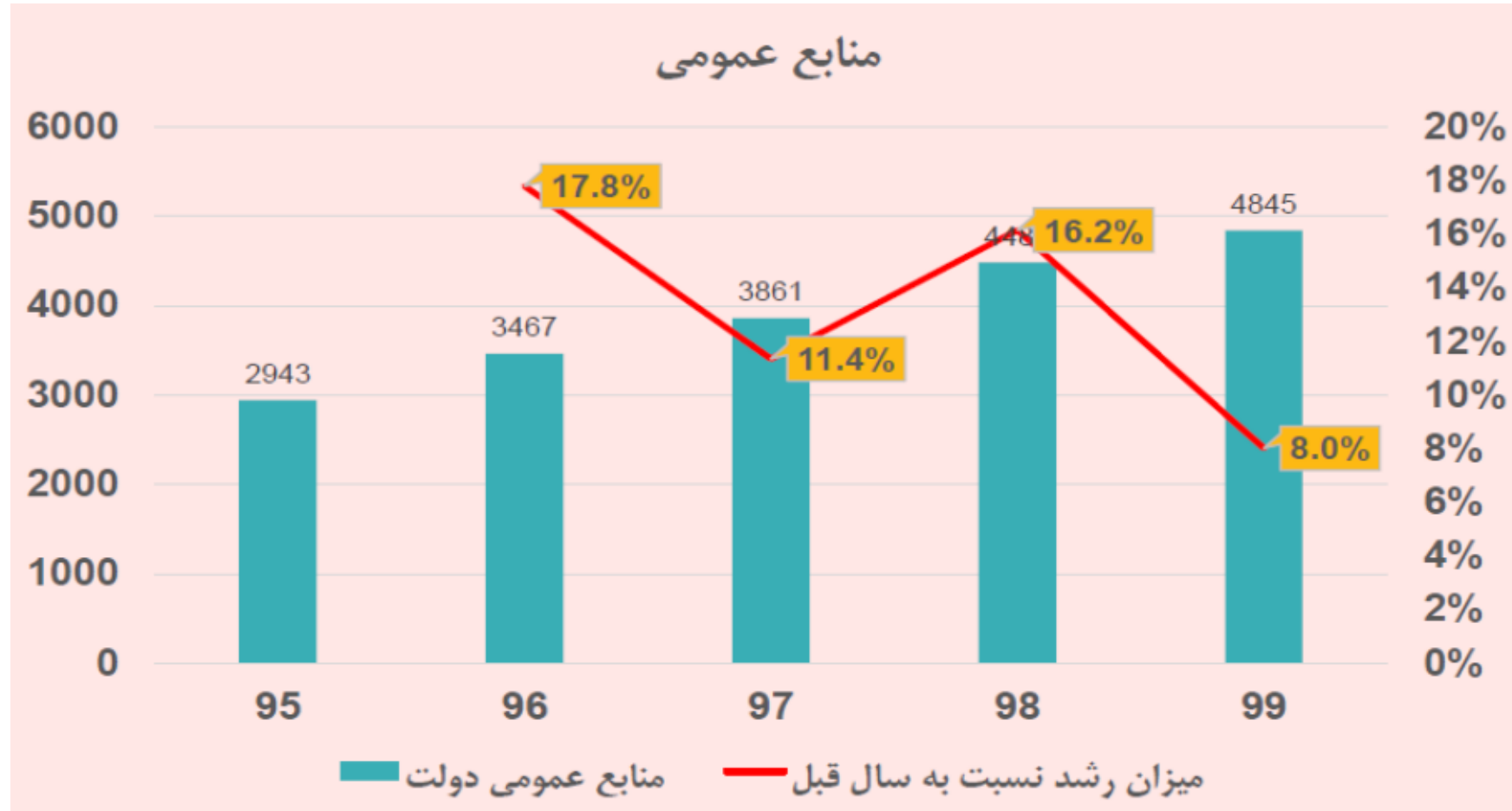
افزایش قیمت
خودرو

افزایش شاخص
بورس

افزایش طلا

افزایش دلار

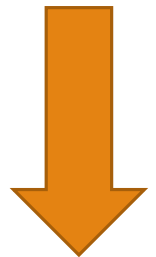
بررسی وضعیت بودجه سال آینده دولت

بودجه انقباضی است.

انقباض تقاضا را در پی دارد.

تداوم افزایش رکود

اقدامات مهم شرکتها برای سال ۲۰۲۰

مدیریت نقدینگی جهت مدیریت بنگاه (مدیریت سبد ریال، ارز، موجودی کالا و سرمایه گذاری)

- فعالیتهای بین المللی و صادرات بجای معامله با دولت و سازمانهای بزرگ و گرفتار

سرمایه گذاری با رویکرد بلند مدت در بازارهای مطلوب

- کنار گذاشتن برنامه های هزینه بر و کم اثر در بنگاه (برنامه ریزی استراتژیک)

حرکت به سمت فعالیتهای خدماتی غیروابسته به دولت (B2C) (سود در نرم افزار است نه سخت افزار)

- حرکت به سمت تولید کالاهای جایگزین واردات و کسب و کارهای اینترنتی